

ЗЕМЛЕДЕЛСКА

Обществеността
"Обществеността"
Муш

ЗАЩИТА

В. „Землед.“ „Щита“ излиза веднъжъ въ седмицата.
Цѣната на вѣстника е за година 6 лева въ прѣдплата. На ученици се отстъпва за 5 лева. За странство се прибавятъ само пощенскиятъ разноска.
Всичко което се отнася до вѣстника се изпраща до администрацията въ гр. Плъвенъ.

За частни обявления се плаща по 2 1/2 ст. на дума въ послѣдната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ сѣдебнитъ пристави се помѣстватъ по особено споразумение.
Неплатени писма не се приематъ и необнародвани рѣкописи не се връщатъ, освѣнъ ако сж придружени съ пощенска марка.

ОРГАНЪ НА ВЪЛГАРОКИЙ ЗЕМЛЕДЕЛСКИ СЪЮЗЪ.

До Г. Г. прѣдсѣдателитъ на селскитъ земледѣлски дружби въ Плъвенска околия.

Г. Г. Прѣдсѣдатели,

Плъвенската Окол Земледѣлска Дружба Ви умолява да се явите на 22 т. м. въ 10 часа прѣдъ обѣдъ заедно съ двама делегирани членове отъ дружбата си на събранието, което ще стане въ редакцията на „Земледѣлска Защита“ въ гр. Плъвенъ, за да се обсъдятъ нѣкой и други въпроси, относящи се до нашата организация.

Отъ Плъв. окол. земл. дружба.

По сгруппированието земитъ на земледѣлцитъ.

Въ единъ отъ прѣдпослѣднитъ броеве на вѣстника ни, слѣдъ като разгледахме организацията на селскитъ стопанства, исказахме се въ смисълъ, че ако искаме да дадемъ потрѣбната стабилностъ на нашето дребно земледѣлие, толкова необходима за правилното функциониране на държавния ни механизъмъ, трѣбва да прѣустроиме, да реорганизираме нашитъ селски стопанства, съгласно диктовката на сѣществующитъ икономически и социални условия; съ една рѣчь, трѣбва да ги подчинимъ на изискванията и конкуренцията на пазаря.

На пѣтя къмъ реформирането на селскитъ ни стопанства се срѣщатъ цѣлъ редъ прѣчки, които трѣбва да бжджтъ отстранени, ако искаме прѣдприетитъ реформи по нашето сѣлско стопанство, да бжджтъ увѣнчани съ успѣхъ. Първата и то доста голѣма спънка, която ще срѣщне всѣки любитель и защитникъ на нововъведенията, е, че земитъ на нашитъ земледѣлци не сж събрани, групирани наедно, а сж разпрѣстнати на парчета въ различни мѣстности.

Нѣка казва, кой каквото обича, нѣ ние сме дълбоко убѣдени, че до идѣто не се събератъ земитъ на всѣки земледѣлецъ наедно, въ едно салотено цѣло, и до идѣто не се уреди сервитутното право, а особено поземленитъ сервитути, то ние не можемъ да очакваме модернизиране на нашето примитивно, срдневековно земледѣлие.

Распрѣстнатостта на земитъ на нашитъ стопанства има много несгоди, които бъркатъ за въвеждането на по рационално и по ин-

тензивно земледѣлие. нѣ ние ще се ограничимъ да посочимъ на по-главнитъ:

1. Стопанина на имението, земитъ на което не сж събрани наедно, не е свободенъ въ избирането на начинъ на стопанствувание; той не може да нагласи стопанството си спорѣдъ диктовката на мѣстнитъ естествени и икономически условия, а е заставенъ, волею и неволею, да стопанствува както и съсѣда си. Рѣцѣтъ на такъвъ земледѣлецъ сж свързани, той трѣбва да сѣе това, което и съсѣда му, при всичко, че условията могатъ да не отговарятъ на това растение, защото въ противенъ случай рискува да изгуби и този макаръ и слабъ приходъ. Така напиримъ: да кажемъ, че се яви нѣкой подготвенъ теоритикъ и практикъ земледѣлецъ и поиска да въведе нѣкой реформа въ нашето останало назадъ земледѣлие. Да прѣдположимъ, че намѣри за добръ да въведе люцерната, като главно фуражно растение, която и посѣва между зимнитъ посѣви на сѣселянитъ си; обаче послѣднитъ, щомъ като поженатъ и прѣбиратъ снопитъ, а често пжти и до гдѣто послѣднитъ сж още на нивитъ, пускатъ добитъка на паша по стърнищата. Очевидно е, че за да може въпросния земледѣлецъ да запази люцерната си, ще трѣбва да постави особенъ челоуѣкъ да я пази, или пъкъ ще трѣбва да я ограничи; обаче и въ двата случая разноска по запазването на люцерната сж толкова много, щото той ще прѣдпочете да я изгуби, отъ колкото да харчи толкова по нея. Тази лоша страна на нашето триполно земледѣлие е една отъ главнитъ причини, гдѣто много младежи, свършили по земледѣлието, не се рѣшаватъ да прѣдприематъ каквито и да било реформи въ областта на специалното земледѣлие;

2. Разноска по производството при некомпекстнитъ—несгруппированитъ стопанства сж много голѣми, защото: а) губи се много време за отиването отъ една нива на друга, б) контролирането на работитъ е много скжпо и трудно и в) упогрѣблението и на най обикновенитъ орждия и машини е съпроводено съ голѣми затруднения, затова се харчи сравнително повече трудъ и капиталъ;

3. Голѣмо пространство обработваема земя остава неисползувана, защото се губи въ пжтища, слогове (синури) и др. Спорѣдъ

исчислението на нѣкой западно-европейски земледѣлци, около съ 20—25 % се увеличава обработваемата земя, слѣдъ като се сгруппиратъ земитъ на земледѣлцитъ въ едно;

4. За да се отиде до всѣко парче нива трѣбва да се минава прѣзъ чужди земя, а това става често пжти причина на неприятности, омраза, а понѣкога дожда работата и до стълкновение между съсѣдитъ—земледѣлци;

5. Понеже нашия законъ за наследството усигорява на всѣки наследникъ равенъ дѣлъ, въпрѣки нашето обичайно право, то при дѣленето на отдѣлнитъ парчета земя става такоя силно разпокжсване, щото не е възможно абсолютно никакво рационално стопанствувание на тѣзи малки ивици ниви, ливади, лозя и др. Всѣкой, който е минавалъ прѣзъ землищата на нашитъ села, особено тѣзи покрай балкана, или гжстонаселенитъ мѣста, се е убѣдилъ, че по голѣмата частъ отъ земитъ на селянитъ ни сж нацѣпени на такива тѣсни, нѣ сравнително дълги ивици, щото е невъзможно никакво съсвѣстно обработване; трѣбва да се орѣ постоянно въ едно и сжщо направление. Въ послѣдно врѣме, това разпокжсване и обезцѣняване на селскитъ имоти се забѣлзва и въ полскитъ мѣста. Нека оставимъ да говоржтъ по това самитъ факти: въ с. *Опанецъ* има 75 души земледѣлци съ 8028 ек. земя разпокжсана въ 1314 парчета, или на единъ земледѣлецъ срдно се падатъ по 18 парчета, а 1 парче има срдно 6 дек.; въ с. *Биволаре* има 52 земледѣлци съ 6614 дек. земя, разпрѣстната въ 770 парчета, срдно на 1 земледѣлецъ се падатъ 15 парчета, а 1 парче има срдно 8.5 дек.; въ с. *Бурковлъжъ* има 58 землед. съ 4503 дек. земя, въ 603 парчета, срдно на 1 земледелецъ се пада 10 парчета, а едно парче има 7.5 дек. Така че, срдно въ тѣзи три Плъвенски села на 1 земледѣлецъ се падатъ 15 парчета земя, а едно парче има срдно 7 декара. При такава разпрѣстнатостъ и разпокжсаностъ на земитъ на земледѣлцитъ ни и то още въ Плъвенско, всѣки може да си прѣдстави мжчнотитъ при прѣдприемането на каквото и да е нововъведение!

Тѣзи сж по главнитъ икономически несгоди отъ разпрѣстнатостта на земитъ на земледѣлцитъ, които

сж накарали комисията, натоварена съ изработването проекта на исканията на земледѣлската организация, да постави между многобройнитъ земледѣлски искания и това: *Сздаванетоъ законъ за задължителното сгруппирование на селскитъ стопанства.* Обаче, тази точка отъ проекта на исканията не се прие въ II земледѣлски конгресъ въ сжщата форма, защото болшинството отъ конгресиститъ се бояхж, че съ това ще се уврѣди на земледѣлцитъ. Главния мотивъ на противницитъ на задължителното сгруппирование бѣше, че ако се събержтъ земитъ на земледѣлцитъ наедно, то тѣ ще бжджтъ изложени на голѣмъ врѣждения; когато при сегашната разпрѣстнатостъ на земитъ, посѣвитъ се усигуряватъ единъ съ други, понеже ако въ едната мѣстностъ падне градъ, то въ другата нѣма да падне и т. н., затова конгресиститъ приеха тази редакция: *ирпюржча се на земледѣлцитъ да сгруппироваатъ земитъ си.*

Справедливостта го изисква да признаемъ, че конгресиститъ—земледѣлци бѣхж прави като въстанахж противъ задължителното сгруппирование на земитъ, защото тѣ много основателно непризнаватъ ползитъ отъ взаимното държавно застрахуване на земитъ произведения срѣщу градобитнина, въведено още прѣди 5 години, защото исплащането на констатирани поврѣди не става на врѣме, а освѣнъ това не се исплаща цѣлата констатирана поврѣда, а само една незначителна частъ. Нашето застрахователно дѣло почива на принципа на взаимното и задължително застрахуване, спорѣдъ насъ, принципъ най отговорящъ на нашитъ битови и културни условия, но ако населението е недоволено отъ това застрахуване, то е затова, защото то страда отъ лоша организация. Ние сме убѣдени, че ако се поправятъ забѣлзанитъ до сега грѣшки при приложението на закона за застрахуването срѣщу градобитнината, то този законъ ще бжде единъ отъ най полезнитъ за нашето сѣлско население. Какви измѣнения и допълнения трѣбва да прѣтърпи закона за застрахуването на произведенията срѣщу градобитнина, та да принесе очакващата се полза, нѣма да посочваме, защото по този законъ читателя ще намѣри на много мѣста писано въ колонитъ на вѣстника ни.

На свършване искаме да обърнем вниманието на едно нѣщо, а то е, че въвеждането на задължителното сгруппирование земитѣ на земеделците, както и уреждането въпроса за сервитутитѣ, трѣбва да върви въ свързка съ измѣненіето закона за застрахуването противъ градобитнината. Ние сами сме противъ въвеждането, па даже и прѣпоръчването на каквото и да е сгруппирование на селскитѣ стопанства, до гдѣто не се измѣни законна за застрахуването така, че земеделците сами да съзнаятъ грамадната полза отъ него.

Ето защо, ние се обръщаме къмъ Министра на Търговията и Земледелието, и го молимъ да внесе още въ сегашната сесия на Народното Събрание закона за застрахуването срѣщу градобитнината съ потребнитѣ допълнения и измѣнения, съгласно резултатитѣ отъ 5 годишното му приложение, слѣдъ което да распореди за проучването въпроса за сгруппированието на селскитѣ стопанства и още въ слѣдующата сесия да се направи потребното по него въпросъ.

Ние сме повече отъ увѣрени, че Народнитѣ Прѣдставители на земеделската организация, на които сж мили интереситѣ на земеделците, ще подкрѣпятъ г. М-стра на Т-та и З-то по горнитѣ въпроси, още повече и затова, че тѣзи два въпроса ги има и въ самитѣ искания на земеделците.

Nepodatny.

Земледѣлското учение у насъ.

Безспоренъ фактъ е, че земледелието съ клоновѣтѣ си съставлява единъ твърдѣ разнообразенъ и мжченъ отраслъ въ земеделското производство сж тѣи многобройни, щото изучаваніето имъ съставлява прѣдметъ на отдѣлна наука наречена — земеделска. При сегашното развитие на наукитѣ, много тъмни и неизвѣстни нѣща въ природата сж биле обяснени и използвани. Земледелието въ всичкитѣ си прийоми е турено на научни начала. Благодарение на това, днесъ за днесъ се правятъ чудеса съ нея. Понеже успѣхътъ на земледелието, при тая обстановка е въ зависимостъ отъ науката, явно е, че всѣка земеделска страна, която иска да не пропадне, трѣбва да се ползва отъ нея. Слѣдователно нашия земеделецъ се нуждае отъ по голѣма просвѣта и познания. Това го диктуватъ частнитѣ, както и държавнитѣ ни интереси.

За распространение на земеделската наука, както и за обобщаваніето ѝ отъ населението има различни пътища. Колкото тѣ сж по добри избрани, толкова по скоро постигатъ цѣльта си. Всичкитѣ обаче пътища се свеждатъ къмъ двѣ направления: 1) Като се дѣйствува чрезъ младото поколение (чрезъ училището) и 2) Като се обучаватъ и ухватватъ самитѣ стопани. Макаръ и бавно, но най сигурното е, когато се дѣйствува чрезъ училището. До колко земеделското учение може да бѣде уползвено, т. е. лесно въсприето отъ населението, зависи главно отъ начинитѣ по които то се распространява, а това послѣдното отъ познаване условията и високанията на стопанитѣ. Не по малко влияние указва и степенъта на развитието и обстановката на населението.

Вкратцѣ казано, има много причини, които влияятъ върху добрия или лошия успѣхъ при распространението на земеделската наука.

България е страна изключително съ дребно земледѣлие, изостанала на задъ отъ другитѣ напреднали държави. Съ измжчено съ вѣкове население, съ

стари прийоми и традиции, при зависими економически условия, що се налагатъ отъ по голѣмитѣ заинтересовани държави, бѣдна на капитали, съ слаба частна инициатива, въобще твърдѣ неблагоприятни условия. Това, обаче, неще каже че нѣма надѣжда и че не трѣбва да се работи. Толкось повече, че нашиятѣ земеделци все таки не сж толкова голѣми рутинери и не въсприемчиви; напротивъ можемъ съ гордостъ да кажемъ, че въ това отношение тѣ заематъ едно отъ първитѣ мѣста, стига да има кой да ги ухтва и да имъ спечели доврѣието.

Появява се въпроса, при тия условия, какъ трѣбва да се нагласи усвоението на земеделското учение. Отговора е, да се устройтъ такива земеделски училища, градини, станции, испитателни полета, разсадници, лозя, изби и др. форми отъ земеделското стопанство, гдѣто най нагледно, въ най проста и евтана форма да се покажатъ и усвоятъ приомитѣ на тая наука, като не се испуща изъ прѣдъ видъ нашето дребно стопанисване. Не сж голѣмитѣ и най скжпитѣ машини, що намиратъ употребление само въ голѣмитѣ западни стопанства, които ще внушатъ доврѣието на нашия земеделецъ. Напротивъ прѣдъ тѣхъ той съзира своето нищожество, въ тѣхъ той вижда изразъ на нѣщо царско, т. е. той справедливо забѣлзва, че това било „царска работа“ като иска съ това да каже, че само въ голѣмитѣ и държавни и царски имущества ще намири употребление. Съ това не искаме да кажемъ, че голѣмитѣ усвършенствувани машини немогатъ и не трѣбва да намиратъ употребление въ нашето земледѣлие. Напротивъ машинитѣ сж, които поевтиняватъ производството, само че при нашитѣ условия тѣ ще намиратъ почва, когато земеделците се групиратъ въ кооперативни земеделски дружества. Безъ това условие, което прѣди всичко трѣбва да се подготви, въвеждането имъ е трудно. Сжщото нѣщо е и съ много други на пръвъ пжтъ не нужни прѣдмети, съ които до сега тукъ-тамъ е било компромитирано всѣко подобрене. Така напр. въвеждането на жгтварката, безъ да се види да ли е износна, да ли има подготвени чрезъ надлѣжното обработване ниви. Отсутствието на майстори за да поправятъ тия сложни машини при който случай само заради единъ винтъ могатъ да бѣдхтъ захвърлени. Най сетнѣ липсата на отговорящи впрѣгатни сили сж направили щото въвеждането на тия машини да отчае много земеделци. Такива и много други още грѣшки немогатъ да докаратъ до други ослѣвни до печални резултати. Това обаче не показва, че земледелието ни неможе да се подобри, напротивъ показва нашата несъобразителностъ и непознавание на уловията като копираме и прилагаме чуждото, което стои далечъ отъ нашитѣ условия. Както при другитѣ отрасли, така и при земледелието сме направили голѣми грѣшки съ копираніето и прилаганіето на чуждото. Това не е умѣлостъ, а заблуждение. Защото крои ли се калпакъ безъ мѣрка, сигурно нѣма да прилѣгне. Тактичното е да се изучатъ нуждитѣ и условията ни по напредъ и въвъ основа на това да ставатъ разнитѣ подобренія и въвеждания. Отъ тукъ произхожда и грѣшката съ устройванието само на срѣдни земеделски училища, чрезъ които да се разнася земеделската наука. Тритѣхъ земеделски училища (не говоря за скоро отворенитѣ нисши земеделски училища) сж уредени по образа на Европейскитѣ срѣдни училища. Тѣ сж биле носителитѣ и разсадницитѣ за земледѣлието. Пита се тогава защо тѣзи училища се обвиняватъ въ безполезностъ, нали сж земеделски, нали раздаватъ това

което изисква съврѣмения земеделецъ? Защо да не сж принесли нуждата и очаквана полза? Ето въпроси които испъкватъ и които се задаватъ отъ мнозина. Прѣди всичко трѣбва да признаемъ, че тѣ все таки сж принели нѣщо, обаче не това което сж очаквало. Причинитѣ затова сж много, които ще се помжчимъ да ги разгледаме.

Казаме, че нашето земледѣлие е дребно, слѣдователно не трѣбваше ли това обстоятелство да се има прѣдъ видъ и да се запитаме при създаванието имъ за цѣльта която ще прѣслѣдватъ, както и за материята, която ще прѣминува прѣвъ тѣхъ. Съ обръщаніето имъ само въ срѣдни безъ никакви други не признаваме ли че страната ни е съ прѣобладающе, ако не изключително, съ срѣдни стопанства, когато това не е вѣрно. Не успоримъ факта е, че на редбата на срѣднитѣ училища създаватъ хора съ по голѣми високания — които въ случая сж съврѣшено далече отъ срѣдата отъ гдѣто тѣ произлизатъ. Повечето отъ тѣхъ като синове на бѣдни и безъ никакви срѣдства родители, сж прибѣгнали къмъ държавата за подкрѣпа (служба). Тя е трѣбвало да ги удовлетвори, защото отъ една страна сж имали срѣдно образование отъ каквито хора тя имала нужда; отъ друга, тя е немогла да имъ отказва защото не сж тѣ виновни за това си положение и като членове на една и сжща държава сж биле поставени на равно съ всички свършители срѣдно образование. По богатитѣ пжкъ поради влиянието си и сложнитѣ економически условия — намираніето на разни служби съ усигурени мѣсечни заплати, сж прѣдпочели тѣхъ прѣвъ всѣкакво земледѣлие, което особено въ послѣднитѣ нѣколко години прѣтърпява чувствителни кризи и тежки врѣмена.

За да направятъ тия училища по дълготрайни въведе се прѣдмета педагогия, която имаше за цѣль да имъ усигорява учителски мѣста по селата, гдѣто като такива да подпомагатъ за подобреніето на земледѣлието. Да ли учителтъ въ едно село може да помогне или не съ свойтѣ познания не искаме да говоримъ. Това е единъ отъ пактищата, но дали е трѣбвало да бѣде цѣльта на едно земеделско училище? Ако ний сме убѣдени, че всѣкой учител, който се движи между селската маса що се занимава съ земледѣлие, че трѣбва непрѣменно да познава много нѣща отъ земледѣлието, трѣбва безъ друго въ всичкитѣ институти що подготвятъ учители, да се въведе земледѣлието, като единъ многоваженъ прѣдметъ. Сжщото нѣщо, може би, е било прѣдполагано и за земеделскитѣ училища, тогава обаче е трѣбвало да се означатъ като Земледѣлско — Педагогически, а не подъ булото на земледѣлието да се крие друга цѣль. Защото въ таквъ случай цѣльта имъ е напълно оправдана, понеже ще отговарятъ напълно на цѣльта си и обществото ще е напълно задоволено, а не както е сега — наименуватъ се земеделски, а даватъ учители. Ний не сме противъ никакви комбинации стига да се постигне цѣльта.

Впрочемъ нашитѣ условия сж изключителни, слѣдователно и мѣрцитѣ, които се взиматъ въвъ основа на тѣхъ, слѣдъ като се добри проучатъ, могатъ да бѣдхтъ различни отъ ония въ другитѣ страни. Нека грѣшкитѣ ни служатъ за урокъ.

Като намираме, че държението и до сега на тритѣхъ срѣдни земеделски училища сж не точно опрѣдѣлена програма и цѣль е безцѣлно, прѣдлагаме слѣдующето:

I) Да се остави само едно срѣдно чисте земеделско училище, въ което ученицитѣ слѣдъ свършванието си да държатъ задължителна едногодишна прак-

тика. За другитѣ подробности по уребата му на това училище нѣма да говоримъ. Другитѣ двѣ да останатъ нисши (практически).

II) Прѣминаванието къмъ друга категория земеделски училища — практически съ 1—1½—2 годишенъ курсъ. Тѣ ще сж по подходящи за нашитѣ условия понеже: 1) ще сж кратковрѣменни 2) ще даватъ най нужнитѣ практически и теоретически хватки, 3) не ще съдаватъ хора само съ претенции, а на противъ работни ржцѣ отъ каквито се нуждае земледѣлието ни и 4) ще сж достъпни почти за всички нуждающи се.

III) Устройство на зимни и лѣтнѣни училища.

IV) Устройство на разни курсове.

V) Устройство: на градини, полета, разсадници, лозя, изби, свинарници, бубарници и др. съ цѣль за нагледностъ и примѣръ, като се пазятъ стрѣмленията да не сж само за околото, а на противъ да отговарятъ на условията ни.

Споредъ нашето разбиране, считамъ че трѣбва да се започне отъ най нисшото стъпало, та да се отива на горното а не както е било до сега.

Като казваме че практическитѣ училища сж по подходящи, трѣбва да забѣлжимъ, че и тѣ могатъ да останатъ малко полезни, ако ли не сж наредхтъ добри. До колкото знаемъ, създаденитѣ до сега 2—3 нисши земеделски училища, които спадатъ въ горната категория (практически), още отъ сега сж намиратъ въ пжтя на неизвѣсността. Безъ програма се скитатъ въ тъмнината. Тѣ сж повечето *рагайски училища*, но не и за нашитѣ стопани. А отиватъ въ тѣхъ ученици не е отъ увличение, а отъ интересъ за гдѣто имъ е прави облекчение въ воената повиностъ. Има ли нужда да се посочва, че не добри избранъ пжтя по който тѣ трѣбва да се направляватъ. При тия начала на които сж тѣ поставени, иматъ повече интереса на училището, отъ колкото ония на ученицитѣ. Защото като гондулукчи (надничари) дава нѣкакъ право на управителя да ги използватъ като такива, а не като ученици, не като хора дошли да учатъ, а като такива да завършатъ възложената имъ работа. Нѣма ли страхъ, че по тоя начинъ могатъ да ставатъ голѣми злоупотребления за смѣтка на практиката на ученицитѣ, както сж расправали самитѣ ученици? Така напрѣмъ, управителя за да нареди по добри нѣкой отъ дѣлъ ще бѣде принуденъ да извърши една и сжща работа въ това врѣме когато тѣ би трѣбвало да научатъ още много. Тая система има лоши страни, че немогатъ да се минаватъ всичкитѣ разнообразни работи отъ всичкитѣ ученици. Слѣдователно тѣ не отиватъ да учатъ, а да работятъ и печелятъ (сж гондулукъ). Или да бѣдхтъ училища шмакаръ и нисши, та да могатъ ученицитѣ въ тѣхъ да прѣкарватъ и усвоаватъ сами всичкитѣ работи или да се каже, че сж държавни чифлици въ които се наематъ надничари и като такива се обучаватъ въ приомитѣ на земледѣлието.

Не вѣрваме да има нѣкой да откаже, че е друго да третирашъ единъ младежъ като работникъ и като ученикъ дошелъ за единъ краткъ периодъ да усвои разнообразнитѣ прийоми за подобрене на стопанството си. Ако е работата само посредствомъ надничарското работение да се усвоаватъ нѣкой и други прийоми, най добри въ таквъ случай е да се откриятъ тукъ-тамъ чифлици, кждѣто ще се приематъ като работници и по тоя начинъ ще се създадхтъ по опитни ратаи. Това е обаче друга категория училища, които ний вече нарѣкохм *рагайски*. Обаче нисшитѣ училища не сж отъ тоя калибръ, защото въ тѣхъ постхпватъ прѣди всѣки младежи, а не стари хора. Чрезъ тѣхъ

се иска повдигането уредна въобще на нашето земледелие, а като такива въ тѣхъ, освенъ горѣказанитѣ подобрения, трѣбва да се прѣдава по малко теория, която е необходима при ржководението на най елементарнитѣ работи. За да не се удари о камъкъ и съ тия училища мислимъ, че тѣ трѣбва да се извадятъ оврѣме отъ това си неопредѣлено направление, като имъ се опрѣдѣлятъ строго както теоретическитѣ, така и практическитѣ работи, защото всѣко бавение е въ врѣда на самитѣ тѣхъ и на самата държава.

Ще чакаме.

Какъ се сади ново лозе отъ американски лози?

(Продължение отъ 19 брой).

Отъ другитѣ американски лози, които не даватъ направо грозде, а трѣбва да се облагородятъ (ашладисатъ) съ нашеска лоза сж слѣдующитѣ:

5) *Рипария* е американска лоза, която въ цвѣто състояние расте по брѣговетѣ на рѣкитѣ. Тя се размножава много лесно отъ сѣме както и отъ прѣтъ. Расте много буйно. Ашладмата се лови много лесно. Расте въ всякакви почви, само не въ варовититѣ, мергелитѣ и тебишириитѣ, гдѣто листата ѝ пожълтяватъ.

6) *Солонисъ* е лоза, която расте сжко така силно както Рипария, само че образува по дебела прѣчка. Освѣтъ по сухитѣ почви расте по всичкитѣ съ тава бѣлѣжка, че ашладмитѣ се ловятъ по слабо.

7) *Рупестрисъ* се прѣпоръчва повечето за сухи и варовити почви. Този сортъ расте сравнително съ другитѣ по слабо. Въ отношение къмъ благородника при този сортъ се забѣлжава нѣщо особено, а именно: силно растащитѣ сѣргове нашески лози като ревенка напр. мжно се прихващатъ на подложка отъ Рупестрисъ, а слабо растащитѣ сортове — по лесно.

8) *Виалла* е силно растащъ сортъ амер. лоза съ много широки листа и дебел прѣчка. Тава лоза расте въ всичкитѣ почви съ дълбока орница, а особено въ овѣзи, които сж се образували отъ раснадането на гранитовитѣ, гнайсовитѣ, порфировитѣ или пѣкъ елидовитѣ скали. Размножава се най лесно чрезъ прѣчка. Облагородена съ нашеска лоза се лови лесно.

Тѣзи сж най важнитѣ амер. сортове лози, обаче тѣ иматъ много подсортове, които въобщо можатъ да се прѣпоръчатъ само слѣдъ внимателно проучаване и опитване.

По нашитѣ мѣста жива прѣвъ 1897 г. французкитѣ лозари Виалла, който дойде у насъ по покана на Министерството на Земледелието и Търговията да се произнесе за нашето бждѣне лозарствуване, като укаже кждѣ какви лози ше трѣбва да се засадятъ, та да се избѣгнатъ всички по натагшени грѣшки, които би било възможно да се пропуснатъ въ нашето лозарство.

Его и самия списъкъ на мѣстата, които е посетилъ г-нъ Виалла и сорта на американска прѣчка, които трѣбва да се сади тамъ:

Резултати отъ анализата на Бълбарски земи.

Кюстендилъ „Нови лоза“ — Рупестрисъ Мартинъ, Кюстендилъ „Бѣлъ камъкъ“ — Рипария Глоаръ; Берковица „пепинера, лозарски разсад.“ — Рипария Глоаръ, Берковица „Махле байръ“ — Рупестрисъ ду Лотъ; Бѣли-Мель — Рипария — Рупестрисъ; Беровица „Бѣлоградчикъ“ — Рупестрисъ Мартинъ; Видинъ „пепинера“ — Рипария Глоаръ, Видинъ „пепинера“ — Рипария Глоаръ, Видинъ „Подпочва на Ом. 50“ — Рипария Глоаръ; Ломъ-Паланка — Рипария — Рупестрисъ, Ломъ Паланка „Върха на бърдото“ — Рупестрисъ ду Лотъ; Рахово „Долни лоза“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Рахово „сжщата мѣстность но по високо“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Рахово „Жълти лоза“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Рахово „Пасише“ — Рипария Глоаръ; Враца „Череша“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Враца „Стефанка“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Враца „Шароватаца“ — Рупестрисъ ду Лотъ; Михалата за Брѣница — Рипария Глоаръ; Плѣвнѣ „Горня Митрополия“ — Рипария Глоаръ, Плѣвнѣ „Теклийски ормавъ“ Рипария Глоаръ, Плѣвнѣ „Лозарско училище“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Плѣвнѣ „Долносуга“ — Рипария Глоаръ, Плѣвнѣ „Авчаръ“ — Рипария — Рупестрисъ, Плѣвнѣ „Надъ кайлъка“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Плѣвнѣ „Подпочва на 27.“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Плѣвнѣ „Брѣстовишки лоза“ — Рипария Глоаръ, Плѣвнѣ „Залково-Синявецъ“ — Рупестрисъ ду Лотъ; Ловечъ „Телъ-

лъжя.“ — Рипария Глоаръ, Ловечъ „Телъжя“ — Рипария Глоаръ, Ловечъ „Стратинъ“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Ловечъ „Липакъ“ — Рипария Глоаръ; Севлиево „Крушово“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Севлиево „Срѣдата на Крушево“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Севлиево „Бърдо надъ 35.“ — Рипария Глоаръ; Ново Село — Рипария Глоаръ; Търново „Качица“ — Рипария Глоаръ, Търново „Качица“ — Рипария Глоаръ; Лѣсковци „Темничко“ — Рипария — Рупестрисъ; Наносна земя отъ Янтра — Рипария — Рупестрисъ; Бѣла — Берландиери, Подпочва на 44 — Берландиери; Русе — Рипария Глоаръ, Русе „Малко Раство“ — Рипария Глоаръ; Евксиноградъ „Парцель 65“ — Рипария — Рупестрисъ, Евксиноградъ „Парцель 66“ — Рипария — Рупестрисъ; Евксиноградъ „Парцель 17“ — Берландиери, Евксиноградъ „Пепинера“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Варна „Трака“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Бургасъ „С. Истокъ отъ града“ — Солонисъ, Бургасъ „С. Истокъ отъ града“ — Солонисъ, Ямболъ „отъ къмъ гарата“ — Рипария Глоаръ; Стара Загора — Рипария Глоаръ, Стара Загора „Кемекликъ“ — Рипария по Рупестрисъ, Стара Загора „Алла-байръ“ — Рипария — Рупестрисъ, Стара Загора „Кумдукъ“ — Рипария Глоаръ, Чирпанъ „Чалий“ — Рипария ду Лотъ, Чирпанъ „Св. Илия“ — Берландиери, Чирпанъ „Подпочва на 61“ — Берландиери, Чирпанъ „Визлерски къръ“ — Солонисъ, Чирпанъ „Червенацитъ“ — Рипария Глоаръ, Садово „Сортижента“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Катунца Рипария Рупестрисъ, Станимака „пѣкъ кат. стан.“ — Рипария Глоаръ, Станимака „комча байръ“ — Рипария Глоаръ, Пловдивски пѣкъ — Солонисъ, Пепинера на К. Вачковъ — Сухидолъ — Рупестрисъ ду Лотъ, Самоводени „филоксер. лоза“ — Рипария Глоаръ, Самоводени „филоксер. лоза“ — Рупестрисъ ду Лотъ, Самоводени „филоксер. лоза“ — Рипария Рупестрисъ, Садово „училищно лозе“ — Рупестрисъ ду Лотъ.

Спорѣдъ прѣдписанието на селскостопанскитѣ ни закони всѣкой лозаръ, който иска да си поднови старото или извденото отъ филоксерата лозе или въобще да си основа ново лозе съ подложка отъ Американска лоза, *трѣбва прѣди всичко да прѣкопае цѣлата нива, на която ше сади лозето, на малко на 60 см. дълбоко, или съ други думи казано, трѣбва да я риголова; ше вземе отъ всичкитѣ и страни и отъ сръдата по малко земя, която ше исрати на Инспектора по лозарството въ окрѣга, който ше направи удостовѣренieto на лозаря.* Въ удостовѣренieto инспектора ше упомяне че на тази нива трѣбва да се засади този или онзи сортъ Американска прѣчка.

Слѣдъ като получи лозара потребното нѣщо количество Американски аози, той ше трѣбва да посгхпи съ тѣхъ:

- 1) Или като ги облагороди и ги остави да се вкоренѣтъ една година и послѣ ги расажда на постоянно мѣсто.
- 2) Или като ги засади на постоянно мѣсто и втората година да ги облагороди на зелено.

ЗАКОНЪ

за **поземленъ данѣкъ.**

Глава I.

Опрѣдѣление на облозитѣ.

Чл. 1. Съ поземленъ данѣкъ се облагатъ всичкитѣ непокрити недвижими имоти, като: ниви, ливади, лоза, градини, бащи, (бостани), гюлове, оризища, орници, пасища, бѣта, гори, балтъгъди, шумаца, гърнани, мѣста гдѣто расте сжрадика, празни пространства и други такива.

Чл. 2. Освобождаватъ се отъ поземленъ данѣкъ:

- а) държавнитѣ имоти които се експлоатиратъ отъ държавата или никакъ не се експлоатиратъ;
- б) имуществата на училища, болници и всѣкакви благотворителни учреждения, които приваждѣжтъ на окрѣжитѣ, общинитѣ и мѣнастритѣ;
- в) общественитѣ градини, паркове, се лица, (мѣста въ чѣртата на града или селото, които сж назначени сѣмо за заселяване, а не се обработватъ), общинскитѣ мѣри, пасища и бѣта, и мѣстата съставляюща частъ отъ църквитѣ, джамитѣ и хавритѣ.
- г) имотитѣ на Рилския манастиръ, нахходящи се въ Рилската община;
- д) мѣстата на които има здания или

кото не стоѣтъ отдѣлно отъ здание, като: дворове, градини, когато тѣ сж по малки отъ три уврата (декари). Такива имоти се облагатъ съ данѣкъ съгласно съ закона за данѣка върху аграритѣ;

е) всички земи, които се освобождаватъ по специални закони.

Чл. 3. Общата сума на поземления данѣкъ се опрѣдѣля за всѣка година въ държавния бюджетъ.

Чл. 4. Общата сума на поземления данѣкъ, която ше се опрѣдѣля въ бюджета за 1902 година, ше се размѣтне на околии отъ специална комисия, назначена съ височайши указъ.

Тая комисия ше се състои отъ петима чиновници и петъ вѣщи честни лица измѣжду земледѣлицитѣ, лозаритѣ и търговцитѣ съ жита.

Чл. 5. Облога, който ше плаща всѣка околия, се опрѣдѣля за единъ петъ годишенъ периодъ, върху слѣдующитѣ основания:

а) сръднитѣ доботи отъ земитѣ произвѣдени прѣвъ 1889, 1890, 1891, 1892 и 1900 години, прѣвъ които десѣтѣка е събрали отъ тѣхъ въ натура и прѣвъ 1898 и 1899 години, спорѣдъ събранитѣ отъ Дирекцията на Статистиката свѣдения за посѣвитѣ и реколтата, прѣсѣжитата съ сръднитѣ пазарни цѣни прѣвъ годината прѣдшествующа размѣтането на данѣка.

б) Числото на увратитѣ (декаритѣ) на лозята сръдното произвѣдение отъ единъ увратъ и сръдната стойность на произвѣдението;

в) доходоста на горитѣ, категоритѣ които прѣобладаватъ въ околията и тѣхното пространство въ уврати (декари), пропорцията на пространството на частнитѣ гори, отъ една страна, и отъ основа на общинскитѣ, отъ друга, къмъ общото пространство, като се смѣта за общинскитѣ гори данѣка да бждѣ двѣ трети отъ оия за частнитѣ.

Чл. 6. Опрѣдѣления за всѣка околия облого ше се размѣтне между градоветѣ и селата на околията отъ една комисия, състояща отъ финансовия началникъ или главния бирникъ, горския инспекторъ или лѣсничей, инспекторитѣ по лозарството и земледѣлието, бирницитѣ и избраницитѣ отъ всичкитѣ градове и села на околията, по единъ отъ всѣки градъ или село.

При размѣтането, тая комисия ше взема врѣдъ видъ: а) сръдното количество десѣтѣкъ, плащанъ отъ всѣки градъ или село прѣвъ петѣтъ 1889, 1890, 1891, 1892 и 1900 години;

б) сръдното произвѣдение различна храна на всѣки градъ или село прѣвъ сжщитѣ десѣтѣчки години и прѣвъ 1898 и 1899 години по данитѣ на земледѣлческата статистика, оцѣнено по пазарнитѣ цѣни прѣвъ годината на облагането и по колко се пада на увратъ (декаръ) за нивитѣ, ливадитѣ, гюловитѣ, градинитѣ и пр.;

в) плащания отъ всѣки градъ и село поземленъ данѣкъ прѣвъ годинитѣ 1895 — 1899;

г) сръдното число на ежегодно разработванитѣ зми и пропорцията на това сръдно число къмъ цѣлото число удобна за разработване земя, спорѣдъ послѣднитѣ поземленни книги;

д) географическото положение на града или селото, т. е. колко далечъ отстои отъ пазара, кждѣ искарва хранитѣ си, какви сж, почвата и условията, сравнително съ другитѣ градове и села;

е) занятията на жителитѣ отъ които искарватъ помилѣка си;

ж) числото на земледѣлческитѣ къщи и ралата;

з) числото на увратитѣ на удобната за разработване земя и по колко се пада тало;

и) относително количеството на удобната за разработване земя по плодородие и относителната цѣна на увратъ въ ниви ливади, гюлове, градини и пр.;

к) видѣтъ на произвѣденията и относителното имъ количество;

л) количеството на размѣтаната прѣвъ 1895 година поземленъ налогъ на лозята;

м) числото на увратитѣ (декаритѣ) здрави лоза, спорѣдъ благотелнитѣ книги за годината прѣдшествующа размѣтането и новопосаденитѣ слѣдъ послѣдното размѣтане на данѣка;

н) числото на увратитѣ на поврѣденитѣ отъ филоксерата и новопосадени лоза и пропорцията на това число къмъ цѣлото число уврати на лозята;

о) сръдното произвѣдение отъ единъ увратъ лозе, качеството на произвѣдението и сръдната му стойность;

п) пространството на горитѣ въ уврати (декари) по послѣдното имъ облагане и свѣденията на горското управление за доходността имъ, общото имъ състояние, мѣстоположението имъ, близостта имъ до пазарния пунктъ, прѣвонитѣ сръдства, видѣтъ и цѣнността на материала, който се произвѣжда;

Забѣлъжка. Облога на горитѣ се прѣсѣтѣ за общинскитѣ въ размѣръ на 2/3 отъ слѣдующия се за частнитѣ;

р) и всичкитѣ други фактори, които Министерството на Финанситѣ би посочило, както и ония, които и самата комисия намѣри за важи.

Забѣлъжка. Земитѣ на разрушенитѣ или напуствати села, които прѣвъ 1889, 1890, 1891, 1892 и 1900 години не сж плащали десѣтѣкъ, ше се причислятъ къмъ оия градъ или село, къмъ което сж присѣдени административно и при опрѣдѣленето облога на тоя градъ или село ше се взематъ и тия земи прѣдъ видъ.

Чл. 7. Опрѣдѣленитѣ отъ околийската комисия облого се разгласяватъ отъ финансовия началникъ или главния бирникъ чрезъ съобщението имъ на градоветѣ и селата, не само съ гласатай, но и съ многобройни обявления, залепени на всичкитѣ по видни мѣстата.

Чл. 8. Въ разстояние на петнадесетъ дни отъ разгласяването обловитѣ, оия градове и села, които би мислили, че сж неправдани отъ наложеня тѣмъ облогъ или че други градове и села сж били фаворизирани, подаватъ на финансовия началникъ или главния бирникъ писмени тѣжби, въ които излагатъ обстоятелствено данитѣ, на които основаватъ тѣхното оплакване. Слѣдъ истичане на тоя срокъ тѣжбитѣ отъ тоя родъ се оставатъ безъ внимание прѣвъ цѣлия периодъ, за прѣвъ който сж опрѣдѣлени обловитѣ.

Попаденитѣ въ срока, нѣ не мотивирани тѣжби, тѣ сжко не се взематъ въ внимание.

Чл. 9. Главния бирникъ щомъ получи тѣжбитѣ, прѣпраща ги придружени съ протоколитѣ за размѣтането и всичкитѣ нужди обявление, на финансовия началникъ.

Чл. 10. за разглежаване подаденитѣ въ срока и мотивирани тѣжби, финансовия началникъ съставлява, подъ негово прѣдсѣдателство, една контролна комисия, за членове на която назначава единъ членъ отъ окрѣжната постоянна комисия, двама окрѣжни свѣтници, за които окрѣжната постоянна комисия е дала съгласието си, и двама вѣщи людие измѣжду избранитѣ отъ окрѣжната постоянна комисия, за всѣка околия по двама кандидати. Тия двама вѣщи людие цѣматъ рѣшающъ гласъ по тѣжбитѣ на градоветѣ и селата на околията, отъ гдѣто сж родомъ или гдѣто сж установили жителството ти.

Ако стане нужна тая комисия командирова едно отъ членоветѣ си за да изслѣдва, заедно съ административнитѣ финансови власти, показанитѣ въ тѣжбата обстоятелства или пѣкъ ако намѣри за добръ, възлага тая работа на първоначалната околийска комисия.

Чл. 11. Ако контролната комисия, като намѣри тѣжбитѣ за основни, рѣши да намали обловитѣ на едни или увеличи на други градове или села, то сумитѣ, които трѣбва да се спаднатъ или прибавятъ, се разхвърлятъ (прибавятъ или спадатъ) върху обловитѣ на всичкитѣ въ околията градове и села по стотинки върху лева.

Чл. 12. Министра на финанситѣ може да касира рѣшенията на окрѣжната контролна комисия относително поправението на обловитѣ, ако ги намѣри несъгласни съ дѣйствущитѣ закони и правилници. Тогава тая комисия, като се сезира отново съ въпроситѣ е длѣжна да не повтара въ новитѣ си рѣшения указанитѣ отъ министра на финанситѣ неправилности.

Чл. 13. Обловитѣ на градоветѣ и селата иматъ сила само отъ какъ се утвърдятъ отъ Министра на Финанситѣ.

Тѣ утвърденитѣ облого, финансовия началникъ обявява съ приказъ за окончателни и веднага распорѣжда за разхвърлянето имъ върху данѣкоплатцитѣ.

Чл. 14. Въ случай на намаление или увеличение цифрата на поземления данѣкъ въ бюджета, увеличението или намалението се прибавя къмъ обловитѣ на градоветѣ и селата или спада отъ тѣхъ по проценти.

Глава II.

Расхвърляние въ градоветѣ и селата обловитѣ отъ поземления данѣкъ.

Чл. 15. Расхвърлянето на поземления данѣкъ върху данѣкоплатцитѣ въ градоветѣ и селата се извършва, въ публични свѣдания, отъ градски или селски комисия, съставени отъ общинскитѣ кметове или тѣхнитѣ намѣстници, общинскитѣ свѣтници и по единъ прѣдсѣвателъ на всѣки 10 земледѣлски къщи за селата, а на всѣки 25 земледѣлски за градоветѣ. Въ тия комисия иматъ право да се прѣдставяватъ по сжщия начинъ и оия жители на други градове и села (паракедоплатци), които владѣятъ въ града или селото облагаеми съ поземленъ данѣкъ имоти. Комиситѣ се прѣдсѣдателствуватъ отъ чиновникъ отъ финансовата администрация.

цивилизирана държава поданиците ѝ не са били обесечени за прѣживяването си. Старите Гърци и Римляни много пъти са приемали закони, съ които са се мъчили да подобрят положението на бѣдните си класи, но никога не са могли да създадат нѣщо трайно и общо одобряемо. Още по отдавна Китайците и Индийците са имали такова законоположение, споредъ който всѣкой мъжъ отъ 18 годишна възраст е плащалъ на държавата всѣка година опрѣдѣленъ данъкъ, споредъ състоянието си, въ зависимост на койго, когато е достигналъ 70 годишна възраст е получавалъ ежегодно държавна помощ за прѣживяване. И ако съвременитѣ държави въ много други отношения са далечъ надминали едногрѣмешнитѣ господства, които са съществували стотици даже и хиляди години прѣди нашата ера, то въ това отношение — общо граждане на кеджавитѣ и прѣстарелитѣ — не стоимъ много високо и не сме направили по вече нѣщо отъ тѣхъ.

Като повдигамъ този въпросъ тукъ, азъ пѣвамъ за целъ да искажа всичко, каквото може да се каже по него, нито пъкъ да му дамъ най правилното разрѣшение. Цѣльта ми е да го внесе прѣдъ благосклонното внимание на читателя за да се занимай и той съ него и белкнмъ по този начинъ се дойде до нѣкой благоприятенъ резултатъ който да е съгласенъ съ правитѣ и обичайтѣ на народътъ ни и съ икономическото положение на страната ни. А разрѣшението на този въпросъ въ благоприятна смисълъ за работната класа (разбирамъ земледѣлцитѣ и занаятчийтѣ) е напълно възможно. Нашия селянинъ, както и занаятчията или дребния търговецъ, гражданинъ, е спестливъ и съ малко удовлетворява нуждитѣ си, защото той нѣма прѣди и задъ себе си горда аристокрация, на и страната ни е плодородна, та дава всичко, що му е нужно за прѣживяване, стига да нѣма кой да му отнѣмъ по спекулативенъ начинъ спечеленото, а пъкъ въ вещасти случай и въ прѣклонна старостъ трѣбва да му се притече на помощъ това социално тѣло — държавата, която той толкова години е обогатявалъ съ крвавия си потъ. Като се знае отъ всѣкидневнитѣ очевидни примѣри и отъ статистическитѣ данни, че у насъ, въ села и градове, има много сѣмейства, които едва печелятъ годишно отъ 300 до 600 лева и съ тѣхъ прѣживяватъ и челяди поддържатъ,

то нѣма да бжде, мисля, ни чудно, ни прѣсгншно, ако се опрѣдѣли по законодателенъ редъ, шого всѣкой, който е български поданикъ, ползува се съ граждански и политически права и е билъ редовенъ данъкоплатецъ, да получава пенсия, когато има отъ такава нужда, откакъ го сполѣти нѣкой недѣлъгъ та го направи неспособенъ да се прѣхранва или пъкъ когато достигне до 70 и повече годишна възраст. За единъ селянинъ е напълно достатъчна пенсия въ размѣръ на 240, а на единъ гражданинъ — до 360 лева годишно. Тази разлика въ размѣръта на пенсиятѣ за граждани и селяни трѣбва да съществува като се има прѣдъ видъ разликата въ условията на градския и селския животъ. Размѣрътъ на съществуващитѣ сега чиновнически пенсий до 6000 лева, а на военнитѣ дори до 9000 лева е просто баснословенъ за нашия народъ. Всички тѣхви категории трѣбва да бждатъ унищожени и вѣстото тѣхъ свързана една единствена народна пенсия. Като се знае ли сегашния държавенъ бюджетъ и поповина, а следъ това, като се введе новъ данъкъ отъ по 5 и 10 лева годишно върху всѣкой пълнолѣтенъ български гражданинъ, то въ продължение на нѣколко само години ще се събере единъ запасенъ фондъ, отъ който ще може да се даватъ пенсии на имеющитѣ право селяни и граждани — чиновници, офицери, учители, свещеници, земледѣлци, търговци занаятчий и пр. безъ разлика на чинъ и положение, понеже по равно ще внасятъ за угодняване на фонда и по равно ще получаватъ отъ него. Такива то пенсии отъ 240 до 360 лева годишно ще се даватъ за прѣпитание на нуждающитѣ се, а не като сега съществуващитѣ отъ 2 до 9,000 за луксъ. за раскошъ, за пълнене на нашитѣ и европейскитѣ банки за сметка на вѣчно работящия народъ, който, споредъ философията на нѣкогашнитѣ ни господари — турцитѣ, билъ длъженъ само да работи и да плаща, но нищо да не получава и бѣлъ денъ прѣвъ живота си да не вижда

с. Бѣла Черква. Цвѣтковъ.

Б. Р. Като давамъ мѣсто на горната статия, ние не ангажираме нашето мнѣние по това, а желаемъ да се разгледа този, споредъ насъ, доста важенъ за земледѣлското население въпросъ.

ще се развива твърбѣ правилно и бърже, защото е поставенъ при благоприятни економически условия.

Прѣвъ 1896 година чифлика „Клементина“ обхващаше едно пространство отъ 38,730 декара;

- а) Ниви, ливади и пасище при двора 4040 декара,
- б) Ливади „Гендже Орманъ“ 3000 „
- в) „ „Чешме Соватъ“ 7000 „
- г) „ „Чалж Соватъ“ 5900 „
- д) „ „Батловець“ 18,500 „
- е) Вакувска ливада 300 „

Всичко около : 38,740 декара *)

Въ този си размѣръ чифлика „Клементина“ е далъ прѣвъ 1896 год. приходъ 25709 лева, а е израсходвана сума по поддържанieto му 22,767 лева. Останалъ е, слѣдователно, чистъ приходъ 2942 лева, когато отъ този същитѣ чифликъ държавата може да има единъ по голѣмъ чистъ приходъ.

Азъ съмъ си задалъ въ задачата да разгледамъ въ практикъ, какъ би било най добръ да се уреди чифлика „Клементина“, та да даде единъ дѣйствително приличенъ доходъ на държавата и да служи като образецъ на земледѣлското население у насъ. Прѣди още да започна да рѣшавамъ въпроса азъ съглеждахъ въ него твърдѣ голѣми трудности, обаче съ свѣденията които имахъ на ръка и онѣвъ, който можихъ да събера отъ послѣ отъ управлението на чифлика, азъ дойдохъ до резултатъ, който ще видятъ читателитѣ по долу, резултатъ най близо до дѣйствителността при мѣстнитѣ почвени, климатически и икономически условия. В' прочемъ желателно ще бжде този същитѣ въпросъ да се разгледа отъ нашитѣ учени земледѣлци, слѣдъ което ще може да се уреди единъ дѣйствително отговоряющъ организационенъ планъ за чифлика „Клементина“.

Ето моя планъ по бжджната организация на чифлика.

Сегашнитѣ чифликъ да се раздѣли на четири двора, които да бждатъ подъ едно управление, а именно:

	Централенъ дворъ	Дворъ „Чешме Соватъ“	Дворъ „Чалж Соватъ“	Дворъ „Батловець“	Вакувски ливади	Всичко
1. Ниви	3800 dk.	6400 dk.	4000 dk.	16000 dk.	—	20200 dk.
2. Ливади	200 „	560 „	800 „	5000 „	300 dk.	6860 „
3. Бранище	—	—	—			
4. Пасище	—	—	1000 „	10000 „	—	12000 „
5. Пространство означено за дворове около	40 „	40 „	100 „	500 „	—	680 „
	4040 „	7000 „	5900 „	21500 „	300 „	38740 „

Почвата на чифлика „Клементина“ е съ глинеото пѣсчлива орница и пропускаема подорница. Съ общи думи казано това са физическитѣ свойства на чифлишкитѣ земи, обаче трѣбва да се забѣлжи, че двороветѣ: „Чешме“ и „Чалж Соватъ“ иматъ по плитка почва съ варовита орница, а нискитѣ мѣста на двора „Батловець“ съ „Гендже Орманъ“ иматъ дълбока почва съ хумозна орница. Въ отношение плодородността на почвата нижинитѣ на Батловскитѣ дворъ заема първо мѣсто, а въ икономическо отношение най добръ са поставени: „Централнитѣ дворъ“ и ови на „Чешме“ и „Чалж Соватъ“. Механическата анализа *) направена на орницата и подорницата отъ землището на централнитѣ дворъ показва, че тази частъ отъ почвата, въ която земледѣлскитѣ растения пускатъ въ най голѣмо количество коренитѣ си, съдържа:

*) Около е казано, защото именето на чифлика не е взмѣрено въ точностъ.

*) Механическата анализа, а така също и опрѣдѣление физическитѣ свойства на орницата и подорницата е станало въ землед. кабинетъ при Държавното Винар. Земледѣл. Училище въ Плевенъ прѣвъ 1898 година.

Образцовий чифликъ „Клементина“ при гр Плевенъ

Отъ К. Илиевъ.

Прѣди 10 години или тъкмо прѣвъ онава врѣме, когато манията за подобрието на нашето западнало земледѣлие бѣ намѣрила почва между срѣдата на управляющитѣ Окр. Постоянни Комисия, е основанъ и чифлика „Клементина“.

Чифлика „Клементина“ е расположенъ на една слабо-наведена поляна съ югоизточно положение между мѣрата на селата: Тръстеникъ, Биволаре, Кацамуница, Мрътвица и Славовица — на 15 километра далечъ отъ Плевенъ. По голѣма частъ отъ земитѣ на чифлика се намиратъ въ районитѣ на селата: Върбица, Рибенъ, Бръшляница и при р. „Искаръ“. Близо до централната частъ на чифлика тече рѣката „Витъ“, а нѣколко десетки крачки отъ него минава желѣзопътна линия Плевенъ—Ясенъ—Сомовитъ.

Както се вижда отъ положението на чифлика, мѣстото му е избрано твърдѣ сполучливо; отъ една страна той ще може да служи за образецъ на селанитѣ отъ много околна села, които го обкржаватъ, а отъ друга страна той

васпа безпокоенъ съмъ Следъ малко той бѣ рамо до рамо съ сина си. Двѣ пушки готови да блвнчатъ смъртъ, спокойно лежаха до позѣтѣ му и той посѣгна да вземе една отъ тѣхъ, ала тѣ се изгубиха, само гърмежътъ имъ долѣте и той се събуди. Биволитѣ се не виждаха, само далеко се чуваше хрипливия имъ звънецъ. Дѣдо Марко тръгна по гласа на звънеца и скоро ги намѣри. Като се увѣри, че никакво зло неможатъ стори, той си тръгна за село, ала чудовищния съмъ му издаваше мира „Пушка е хаберъ“ си мислѣше той

III

Селянитѣ успѣли вече да побѣседватъ бѣха изпълнили селската крѣчма. Едни пиѣха, други събрани на купчянка високо разговаряха за Дуранъ-Кулашкитѣ побои. Единъ селянинъ съ най голѣми подробности разказваше какъ и колко селяни станали жертва на братоубийствената война. Дѣдо Марко свитѣ въ едно кюше, незабѣлзана отъ никого съ жадностъ поглѣщаше всѣка дума. Въ неговото съзнание се ясно рисуваше грозната картина на братоубийствената война. Той ясно виждаше окървавенитѣ

трупове, той чувашъ сърдцераздирателнитѣ пасади на жени и дѣда останали вдовици и сираци и неволно се попита „къдѣ отиваме ний?“. . . . Той си спомни турскитѣ кланета, черкеското нахлувание и продължаваше да мисли: „По на прѣдъ теглихме отъ друговѣрци, а сега наши да ни колятъ Боже, това е грѣшно, срамно, осждително“

Единъ коникъ се подаде на пхтия отъ къмъ градътъ и обърна вниманието на всички. Всѣки съ затаено дѣхание слѣдеше всѣко движение на коникѣтъ, още по вече като узнаха, че той е стражаринъ.

Благодарение на обстоятелството, че Александровци имаха смѣлостта да исказватъ, макаръ и най невино, незадоволстваето си отъ „покровителитѣ на милия народъ“ тѣ често испатваха „покровителствата“. Последното управление, безпорно, вземаше първенството. Ангария, побои, интервирания и пр. съставлявахъ първи „покровителства“. Ето за какво появяванието на единъ полицейски, смути всячкитѣ. Всѣки очакваше нѣщо страшно, но какво именно — никой не можеше съ положителност да си отговори. Подъ челата на всячкитѣ бродяха различни мисли: ангария, даж-

дѣя, шайки, па дажъ и екзекуция. Стражаринѣтъ дойде, отседна черниятъ си като слонъ конъ, бръсна въ дисагитѣ и извади отъ тѣхъ едно съ сини корници „дѣло“ и влѣзе въ крѣчмата. Кехаята поведе коня и захвана да го разхожда. Стражаринѣтъ съ внимателенъ погледъ изгледаваше всѣкого, като че искаше да открие какво е написано подъ челата имъ и навѣрно, въ невѣзможността на подобно открите, седна на единъ столъ и заобръща една по една книгитѣ на „дѣлото“. Най послѣ той извади една книга отъ „дѣлото“ и като хвърли още единъ погледъ къмъ стоящитѣ селяни попита:

— Тука ли е Марко Петковъ.

— Тука е — му отговориха нѣколко селяни и показана на дѣдо Марковата фигура.

— За него има телеграма, отвърна глухо стражаринѣтъ и я подаде на менъ. Спокоенъ взехъ телеграмата, отворихъ я, ала не можеше дълго врѣме да бжде спокоенъ. Бързо прѣгледахъ съдържанието ѝ и погледѣтъ ми се закрѣпи на думитѣ: „Петко Марковъ войникъ падна убитъ при Дуранъ Кулакъ“.

Въ туй врѣме Дѣдо Марко впиля

очи въ телеграмата продължаваше да бѣбри:

— Отгдѣ да взема, че да му запластя Да влѣзи, да зема а душата ми нѣма да вземе, я

Да, душата ти е взета вече, си помислихъ азъ.

— Каква е тази книга, даскале? ме запита най послѣ той.

Азъ се помъчихъ да отговоря, ала, съкашъ нѣкой ме душеше, азъ се мъчѣхъ да отворя уста, но тѣ се отказваха да се покорятъ на моята воля. Менъ ми стана тежко, че менъ бѣ съдено да извѣстя тая страшна новина, но нѣмаше що втрещения погледъ ме убиваше, развалюваната ми физиономия ме издаваше и азъ си дадохъ последно усилие — Петко убитъ Дуранѣ Кулакъ едвамъ издумахъ азъ, тръшнахъ телеграмата на масата и излѣзохъ да не бждъ свидѣтель на сърдцераздирателни въздишки, оплакване разбити мечти и изгубени надежди?

Ж. Теневъ.

баво. Ето защо ще Ви моля да приемите законопроекта с измененията, които смътамъ за добри, а за цифрата, която ще се впише въ бюджета, като приходъ отъ поземелния налогъ, *ще Ви моля да я приемете кръгло 20 милиона* (Б. Р. Земледълците плачатъ, викатъ отъ тѣжки данъци, а нашето народно правителство смъта да иска още увеличение!?)

Слѣдъ това е земалъ думата Народния Прѣдставителъ *г. Я Забуновъ*, кандидатиранъ и избранъ за Прѣдставителъ отъ земледѣлската организация, той намира, че поземелния налогъ, какъвто се прѣдвиджда въ наст. законопроектъ, не е нищо друго освѣнъ десятъкъ, само че въ пари. Оратора намира, че при сегашната наша система за експлоатирание на земята ни, $\frac{1}{3}$ отъ цѣлото обработваемо пространство земя остава не засѣта — остава подъ угаръ, а спорѣдъ закона и тя се облага съ поземеленъ данъкъ. (Въ това врѣме го прѣкъсва *г. П. Каравеловъ*, който му казва, че спорѣдъ оратора прихода отъ земнитѣ произведения билъ само 60 милиона лева, когато г. Министра знае, че само храни се искаватъ за 60 мил. лева). По нататъкъ г. Забуновъ казва, че данъчния товаръ у насъ не е справедливо и равномерно распрѣдѣленъ между градското и селското население. Никаждѣ не сж толкова притоварени земледѣлците съ данъкъ, както е у насъ Така въ Франция се плаща 25 стотинки, въ Унгария 25 $\frac{1}{2}$ ст., Белгия — 18, Русия — 12, Ромжния — 20 ст. на декаръ, а само въ България отъ 70—120 ст.

Г-нъ Забуновъ иска, щото догдѣто се изработи кадастра и се въведе по справедлива данъчна система — отговоряща на чиститѣ доходи на земледѣлците, да се опрѣдѣли единъ постояненъ данъкъ върху земята, напр по 30 стотинки на декаръ, което ще даде отъ работната земя 9,937,000 лева. Нивитѣ можтъ да се раздѣлятъ на 5 категории, I — да плаща по 40 ст., II — по 35 ст., III — по 30 ст., IV — по 25 ст. и V по 20 ст. Той по нататъкъ казва, че ще гласува за приеманието на законопроекта по принципъ, защото той въ всѣко отношение е по добъръ отъ десятъкъ, но моли Министра да се съгласи да се *тури въ основата по 30 ст. на декаръ да се плаща*. Оратора вѣрва, че Министра ще се съгласи, за да се даде на населението да разбере, че е туренъ край на кражбитѣ и злоупотрѣбленията съ облаганието съ данъци. (Ржкоплевания).

Г-нъ Шиваровъ е за приеманието на законопроекта, но иска да не се вписва въ бюджета като приходъ отъ поземелния данъкъ сума цо голѣма отъ 18,500,000 лева.

Г-нъ Ж. Пелковъ иска да се нареди комисия, която да оцѣни имуществата на селянитѣ и на основание тѣхната стойностъ да се земе за данъкъ извѣстенъ процентъ. (Б. Р. Нѣщо вродѣ прѣпоръчителитѣ патентни).

Г-нъ Г. Недѣлковъ иска поземеленъ данъкъ върху земята да се не увеличава повече отъ 30 ст. на декаръ, така щото отъ 35 милиона декара обработваема земя да се получи около $7\frac{1}{2}$ милиона поземеленъ данъкъ. Ако пъкъ министра има нужда отъ пари, то нека потърси други източници. (Б. Р. Источника — земледѣлие е на прѣсѣхване в че). Слѣдъ това билъ подложенъ на гласуване законопроекта и билъ приетъ по принципъ. Въ сжщото

засѣдание на Народното събрание сж приети безъ разисквания, прѣдложеното за изменение чл. 208 отъ закона за сждоустройството и приеманието четворица чужденци на държавна служба. (А пъкъ за Българитѣ — агрономи нѣка да се грижи друга държава. Р.)

ХРОНИКА

Екскурзия. Съ съгласието на Министерството на Търговията и Земледѣлието, ученицитѣ и отъ третѣ курса на Садовското Земледѣлско училище, заедно съ всичкитѣ учители отъ сжщ. училище, прѣзъ Великденскитѣ празници прѣдприехъ екскурзия съ слѣдующия маршрутъ: Садово — Т. Пазарджикъ; Т. Пазарджикъ — София; София — Търново; Търново — Образцовъ чифликъ и обратно. На връщанието си отъ Русе прѣзъ Сомовитъ, екскурзиянтитѣ посѣтихъ Държавния складъ за жребци при гр. Плѣвенъ и мѣстното Винарско — Земледѣлско училище. Въ Плѣвенъ екскурзиянтитѣ бѣхъ приети много добрѣ отъ учителитѣ и ученицитѣ отъ мѣстн. В — Земледѣлско училище; показаха имъ се всичкитѣ учебни пособия и сборки съ които располага училището, разведохъ се по всички училищни сервиси, съ една рѣчь, запознаха се съ всичко интересно въ това училище, макаръ и поврхъносно, защото врѣмето съ което располагахъ бѣше много малко (само единъ день).

Съ тази си екскурзия учителитѣ и ученицитѣ отъ Садовското земледѣлско училище имахъ възможността да видѣхъ и оцѣнятъ всички по важни институти по нашето земледѣлие. Тѣ сж се запознали съ уредбата и на третѣ ни срѣдни землед. училища, на двѣтѣ ни нисши училища, както и съ по главнитѣ държавни чифлици и складове за жребци. До колкото можяхме да разберемъ, най добро впечатление на екскурзиянтитѣ е направило по своята уредба нисшето земледѣлско училище въ Т. Пазарджикъ (сждено, разбира се, по външния изглѣдъ) Въ него екскурзиянтитѣ сж видѣли добрѣ застѣпени, макаръ и въ малкъ размѣръ, всички клонове отъ нашето земледѣлие. Това училище е ново: основитѣ му сж положени отъ дългогодишния учител по земледѣлието въ Садовското училище, г. Тодоровъ, който е прѣмѣстенъ отъ тамъ прѣди 6—7 м., нъ за нещастие на нашитѣ учени агрономи го кажете, лавритѣ за тази добра наредба бержтъ пакъ чужденцитѣ специалисти въ това училище, които не сж направили нищо ново, освѣнъ че слѣдватъ начертания планъ отъ г. Тодорова, нъ паднала имъ се честа да бжде посѣтено училището въ тѣхно врѣме! Най лоше впечатление на екскурзиянтитѣ е направило извѣстното на читателитѣ ни земледѣлско училище въ Образцовия чифликъ, на чело съ извѣстния директоръ г. Бъчваровъ.

Особено фермата на това училище е правила най печално впечатление. Насъ това не ни изненадва защото знаемъ, че до гдѣто на чело на това заведение стои 12 годишния любезенъ гостенинъ на държавната трапеца, когото интересува всичко друго, а най вече съдържанието частната кореспонденция на подчиненитѣ му, за разузнаването на която е готовъ да даде мило за драго, отъ колкото каквото и да е подобрене или нововъведение въ повѣреното му заведение и до гдѣто управлението на фермата е повѣ-

рено на едно момче, което може за всичко друго да го бива, нъ не и за ржководител наедна такава ферма, то ние не очакваме нищо похвално за тази ферма и за това нещастно заведение!?

По прѣобразуването на земледѣлскитѣ ни училища. Знаятъ читателитѣ ни, че ние отъ $1\frac{1}{2}$ год. насамъ помѣстваме въ колонитѣ на вѣстника си цѣлъ редъ статии по наредбата на нашитѣ срѣдни земледѣлски училища и настоявахме, както настояваме и сега за прѣобразуването на срѣднитѣ ни земледѣлски училища, съгласно истинскитѣ нужди на нашето селско население. Това наше мнѣние за уредбата на земледѣлскитѣ ни училища се въсприе отъ по-голѣмата частъ отъ нашитѣ интелигентни земледѣлци, а така сжщо и отъ самата земледѣлска организация. Бившия М стръ на Земледѣлието и Т-та г. Начевичъ, въсползуванъ, по всѣка вѣроятностъ, отъ това наше мнѣние по земледѣлското учение *поиска закриванието* на двѣ отъ сжществуващитѣ земледѣлски училища, а не тѣхното реорганизиране, както искахме ние. Противъ това прѣдложение на пакостния М стръ на Земледѣлието, което се внесе и въ Камарата, въстанахме пакъ ние, като му казахме, че ние искаме реорганизирането на училищата, а не тѣхното съвършено закриване. По него врѣме, директоритѣ на земледѣлскитѣ ни училища и нѣкой отъ учителитѣ при сжщитѣ не само че не въстанахъ противъ това врѣдно за земледѣлието ни искание на М-стра, нъ даже му давахъ въ своитѣ рапорти материалъ, който укуражаваше още повече М-стра, а този послѣдния, въ замѣна на това, бѣше обѣщавалъ на нѣкой отъ директоритѣ, че ще ги прибере за голѣмци въ самото Министерство. Днесъ, обаче, работитѣ се поизмѣнихъ малко, затова и тѣзи господиноци промѣнятъ своитѣ възгледи по този въпросъ: По прѣди тѣ мълчахъ, когато се искаше закриванието на училищата, а сега викатъ защо се иска само тѣхното реформиране! И знаете ли защо е този оборотъ на работитѣ? — Защото тогава, сегашнитѣ недоволници щѣхъ да земагъ още по топли отъ сегашнитѣ си мѣста, а сега рискуватъ да останжтъ безъ работа, или пъкъ да приематъ по долна работа, а знае се, че тѣ сж родени само за голѣмци!

Тази неискреностъ на противниците за прѣобразуването на срѣднитѣ ни земледѣлски училища е познато на самия М-стръ на Т-та и З то, г. А. Людскановъ, позната е и на Народнитѣ Прѣдставители отъ земледѣлската организация, за това тѣхното много късно обаждане по този въпросъ нѣма да разубѣди никого.

Кждѣ бѣхте, уважаеми доброжелатели, прѣди $1\frac{1}{2}$ година, когато въ колонитѣ на сжщия вѣстникъ Ви кажихме на конгресъ за разрѣщаване на този и подобни на него въпроси?

Сега ли чакъ се сѣтихте, когато въпроса слѣдъ нѣкой день ще дойде да се рѣшава въ камарата? Късно сте се сѣтили!

Нѣколко пѣти сме подканени да помолимъ сегашния М-стръ на Т-та и З-лието да разузнае, кои сж виновнитѣ за това толкова безобразно нарушение законитѣ въ подвѣдомственото му Министерство, по отношение на назначаванието чужденци на наши служби. Такъвъ единъ случай е съ г. К. Бецъ, Гер-

мански поданикъ, а *стеиенованъ* учителъ въ Русенското Земледѣлско Училище. Ние, до колкото познаваме нашитѣ закони, знаемъ, че приеманието на държавна служба на чужденци става съ разрѣшението на Народното Събрание и съ сключенъ контрактъ. Даже въ специалния законъ за земледѣлското учение въ чл. 22 е изрично казано, че кандидати за учители въ земледѣлскитѣ училища трѣбва да бжджтъ Български поданици. Къмъ сжщия членъ има забѣлѣжка, която гласи: въ случай че *нѣма кандидати Бълари* (к. н.), то М-ството може да назначи за учители чужденци — специалисти, но само съ контрактъ. Като е тѣй, тогава питаме нашия щабъ въ М-ството на З-то и Т-та и директора на Русенското Земледѣлско Училище (защото когато се получило повишението на г. Беца въ степенъ, Бъчваровъ му казалъ: Азъ съмъ издѣйствувалъ за твоето повишение) на какво законо основание сж искали повишението на единъ чужденецъ, когато това е противъ прѣдписанието на нашитѣ закони? Може би ще ни се отговори, че Бецъ е способенъ и заслужва едно повишение. Ако дѣйствително Бецъ заслужва по голѣмо възнаграждение, то М-ството може да му даде не 250 лева, както му плаща сага, но 300 400 лева и повече даже, ако намѣри за необходимо, но подъ никакви условия не може да му даде не 3-та, но и 12-та степенъ учителъ. Степеновани учители можтъ да бжджтъ само Българскитѣ поданици, а *чужденцитѣ можтъ да бжджтъ само волнонаемни*.

За насъ повишението на г. Бецъ въ степенъ е много добрѣ обяснимо: Той е отъ тая група специялисти, които отъ всичко най добрѣ умѣятъ да държжтъ ису на распореджданията на щаба отъ Министерството и на своето началство; за него „всичко какво каже г-нъ Директоръ е добро“; а колко до учителскитѣ му способности и дума не може да става, защото, той, прѣди всичко, не владѣе още нашия езикъ.

Сжщо така стои въпроса и съ Българитѣ специалисти, които сж отъ „нашитѣ“. За тѣхъ не се гледа старшинство, не се гледа способностъ, не се гледа нищо. Врѣмененъ учителъ може направо да стане директоръ; 2—3 год учителъ може да му се повѣри фермиерство, директорство, по простата причина, че е отъ благонадѣжднитѣ, а щомъ не е отъ „нашитѣ“, може да бжде най способния, на него не се довѣрява нищо, той е още младъ, неопитенъ, незаслужава повишение и т. н., казватъ голѣмцитѣ.

Така сж вървѣли до сега работитѣ въ това Министерство, но утѣшителното е понѣ това, че се има надѣжда, че за въ бжджще ще трѣгнатъ по добрѣ.

Единъ отъ защитницитѣ на сегашната наредба на срѣднитѣ ни земледѣлски училища е испратилъ до редакцията на в. „България“ нѣкой други свѣдѣния, та дано убѣди помѣнатата редакция въ необходимостта отъ запазванието и на третѣ ни срѣдни земледѣл. училища съ настоящата имъ програма. Първото нѣщо на което обрѣща вниманието неизвѣстния защитникъ е, че за третѣ училища се харчило годишно около 270,000 лева, отъ които 150,000 лева се поврѣщали въ видъ на приходъ отъ чифлицитѣ при училищата въ Садово, Русе и Плѣвенъ; слѣдователно еже-

годишния разход по тѣзи училища възлизалъ само на 150,000 лева. Като че ли, почтения Господинъ, смѣта, че щомъ се реорганизируютъ училищата расходитѣ щѣли да се покачатъ. Ние сме въ положение да го убѣдимъ, че при реформиранието на тритѣ ни сръдни училища расхода по тѣхъ ще се скрати още повече, а главното нѣщо което ще се постигне е това, че реформираниѣ училища ще дадѣтъ подготвени дѣтели по земледѣлието ни, толкова необходими за повдиганieto на селското ни стопанство.

Арестуването членоветѣ отъ Върховния Македонски комитетъ на нѣкой мѣста въ страната ни е земено като посѣгателство на настоящето правителство върху самата организация, за това сж станали до сега 4—5 митинга, въ които сж осждили постѣпката на правителството; обаче, не слѣдъ истичанието на много врѣме, всички се убѣдихъ, че не е настоящето правителство, което ще иска унчтоженieto на Македонската организация, за това и митингитѣ спрѣхъ.

Въ Поповска околия, на мѣстото на починалия нашъ приятель и съмишленикъ Н Георгиевъ, за Народенъ прѣдставителъ е избранъ г. Сл. Бабанджановъ, демократъ, който бѣ пропадналъ съ голѣмо число гласове при първитѣ избори. Кандидатъ отъ страна на нашата организация бѣше г. Д. Драгиевъ, редакторъ на в. „Справедливостъ“, който е изгубилъ избора съ стотина гласове.

Въ XXV си засѣдание, Народното Събрание, между другитѣ нѣща, е приело по принципъ и прѣдложението за приеманieto на държавна служба четворица чужденци, между които личѣтъ имената и на двамата учители въ Т. Пазарджишкото нисше земледѣлско училище, назначени по особено благоволение отъ бившия министръ г. Начовичъ. Ние нѣмаме нищо противъ личността на помѣнатитѣ учители и не бихме били и противъ приеманieto имъ на държавна служба, ако да нѣмахме наши младежи свършили по земледѣлието, които съ достоинство би засмали тѣзи мѣста. Не е ли срамно и прѣстѣпно отъ наша страна, да назначаваме въ нашитѣ земледѣлски училища чужденци, а нашитѣ свършивши въ странство по земледѣлието, похарчили по толкова хиляди левове на родителитѣ си, да оставаме безъ работа, или да ги заставяме да търсятъ, по неволя, работа чужда на специалността имъ, кждѣто не можѣтъ да бждѣтъ така полезни?! Ето защо ние сме противъ приеманieto на тѣзи чужденци на държавна служба, а особено на помѣнатитѣ двама и молимъ Народнитѣ прѣдставители да не гласуватъ за тѣхното приемание, съ което ще изпълнѣтъ единъ дългъ къмъ своитѣ.

По Македонския комитетъ. Арестуванитѣ, прѣди Вел-скитѣ празници, членове отъ Върховния Македонски комитетъ още не сж освободени и както се вижда нѣма да бждѣтъ пустнати, до гдѣто не се разгледа дѣлото, по което се обвиняватъ, отъ нашитѣ сждилища, защото прѣстѣплението въ което се обвиняватъ че сж извършили, съгласно нашитѣ закони, влече наказание, по което не се допуска замѣняването на прѣдварителния затворъ съ гаранция. Подаденото отъ тѣхъ заявление до окръжния сждъ, а слѣдъ това до Апелативния, — е оставено безпослѣдствие, по горѣ посоченитѣ законни съображения.

Тѣзи дни Македонската организация държа въ София конгресъ но засѣданията ѝ бѣхъ тайни. Конгреса е вече закритъ и както се учимъ въ състава на Върховния комитетъ влизатъ г. г. Ст. Михайловски, Д-ръ Владонъ, М. Димитровъ, Г. Минковъ, Ив. Кеповъ и Георги Петровъ. За прѣдседателъ е избранъ г. Ст. Михайловски.

Въ броя си отъ 7/IV, в. „Изгрѣвъ“ се задоволява да отговори на нашитѣ възражения противъ посоченитѣ отъ него несподи отъ създаването на челяднитѣ имоти съ това само, като цитира единъ пасажъ отъ статията си по челяднитѣ имоти, която ние оборихме съ цѣль редъ доводи. На края на антифелето помѣства нѣколко реда само по нашъ адресъ, като ни упрѣкава това, че ние не сме търѣли чуждо мнѣние и сме се смѣтали за всезнающии и непогрѣшими. Така обикновенно отговарятъ на единъ сериозенъ въпросъ всички тия, които нѣматъ хаберъ отъ третирующия се въпросъ.

Ние казахме въ минжитѣ броеве на редактора на „Изгрѣвъ“, повтаряме го и сега, че сжщинския защитникъ на дребното земледѣлие не може да бжде противъ създаването на челяднитѣ имоти въ такава форма, въ каквата искаме ние. Другъ е въпроса, ако се постави на становището на социалиститѣ, които сж противъ дребната собственост; тогава сѣ може да каже нѣщо противъ челяднитѣ имоти, защото и тѣ спадатъ въ категорията на дребнитѣ имения, които спорѣдъ тѣхъ щѣли да бждѣтъ абсорбирани — поглънаги отъ едритѣ.

Що се отнася до обвинението ни, че ние сме се смѣтали за всезнающии и непогрѣшими, има да кажемъ това, че въ всѣки случай, нашето мнѣние по челяднитѣ имоти, както и по всички земледѣлски въпроси, ще бжде много по основателно и правдоподобно, отъ колкото мнѣнието на редактора на в. „Изгрѣвъ“, защото ние прѣдставяваме мнѣнието на болшинството отъ нашитѣ земледѣлци и говоримъ съ тѣхнитѣ уста. Редактора на „Изгрѣвъ“, ако се не лъжемъ, бѣше на II земледѣл. конгресъ, затова той може да си спомни съ какво въудушавление се прие отъ конгресиститѣ тази точка отъ исканията на земледѣлцитѣ, относяща се до челяднитѣ имоти. Така че, 500 души делегати отъ цѣлото ни отечество, ще знаятъ много повече, отъ колкото неговия зеленъ сътрудникъ „Agricola“.

Ние знаемъ какво тежи на редактора на „Изгрѣвъ“, но понѣ сега може да бжде по доволенъ, защото ако не въ комитета на земледѣлски съюзъ, то понѣ въ Македонския комитетъ е избранъ.

По случай Великденскитѣ празници, Свишовския Народенъ Прѣдставителъ г. Георги Булевъ, който бѣ пристигналъ въ родното си село Стежаровъ, за да прѣкара свѣтлитѣ празници, свика на 5 вѣ т. г. събрание отъ членове и не членове на земледѣлската дружба, на брой околу 150 души въ което събрание говори относително възвѣщанieto и усилването на дружбитѣ и какъ се държи земледѣлската група въ камарата. Той, прѣдставителя, бѣ изслушавъ съ особено внимание отъ присѣдѣващитѣ слушатели. Рѣчѣта му трая околу 1 1/2 часа. Направи му се интерпелация (запитване) отъ Ангелъ Петковъ: дѣйствиелно ли водителитѣ на земледѣлската група, сж напустили групата и сж се присѣдѣшили къмъ нѣкоя партия, а пѣкъ самитѣ земледѣлски депутати сж се пришили кой къмъ която партия обичалъ.

Г. Георги Булевъ му отговори, че не сж вѣрни вѣстникарскитѣ извѣстия, които по

всѣкакъвъ начинъ интригуватъ, за да разкжсаъ нашата група.

Отъ Дружбата.

Отворено писмо.

Гнъ Забуновъ,

Като узнахъ за Вашето държание въ Народното Събрание, като Народенъ Прѣдставителъ, още повече като видѣхъ рѣчѣта Ви която сте я държали въ засѣданието на Нар. Събрание, по поводъ — отг. воръ на Тривната рѣчъ. въ коя о мѣжду другото сте описали икономическото полсжение и на нашитѣ сѣселани, то възхитенъ отъ радостъ съ ва тоящето си като Въ поздравлявамъ. моля приемете мѣта сърдечна благодарностъ. Сега вече видѣхме кои сж доброжелателитѣ на клѣтитѣ работници на черната земя. Живѣйте прочее за честь на Българский Земледѣлецъ, той е съ Васъ.

с. Д. Джебичъ, 13 Априлий 1901 г.

Съ искрено почитание: Бешко Дуновъ.

Голѣмо Конаре. Дѣ в. „Земледѣлска Защита“, копие „Прѣпорецъ“ и „България“. Голѣмо Конарската селска земледѣлска дружба, искрено благодаримъ за рѣчѣта, казана въ народното събрание отъ Г. Я. Ст. Забуновъ, народенъ прѣдставителъ и прѣдседателъ на земледѣлски съюзъ. Отъ Настоятелството.

Ново-основани Землед. Дружби.

Въ с. Бълмарени — Свишовско е съставена земледѣлска дружба, съ съставъ: прѣдседателъ: Ванко Стояновъ, подпрѣдседателъ: Кити Юрдановъ, касиеръ-дѣловодителъ: Т. Б. Мусаковъ и свѣтници: Бл. Ил. Гърковъ, Ф. Тончевъ, П. Спасовъ, Н. Ил. Начковъ, Т. Б. Стралчевъ и Ил. Ив. Аковъ.

Въ с. Бръстово — Ловченско, е съставена земледѣлска дружба, съ съставъ: прѣдседателъ: П. В. Пенчевъ, секретаръ: Ст. В. Бойчевъ, касиеръ: Т. Ивановъ и свѣтници: Ил. В. Пенчевъ и Тоно Яковъ.

Въ с. Ветренъ — Т. Пазарджишко, е съставена земледѣлска дружба съ съставъ: прѣдседателъ: Ав. Н. Бонджовъ, подпрѣдседателъ: Т. Ст. Петкинъ, касиеръ-дѣловодителъ: Кр. Ст. Бругиевъ.

Въ с. Шерметлеръ — Поповска околия, съставена е земледѣлска дружба, съ съставъ: прѣдседателъ: Ив. Илиевъ, подпрѣдседателъ: Н. Панайотовъ, дѣловодителъ-касиеръ: Василь Стойчевъ и свѣтници: Мило Стефановъ и Никола Илиевъ.

Дѣо дружби. Въ село Мършовица Никоолска околия сж съставени двѣ земледѣлски дружби. Пожеже чл. 20 отъ устава който гласи: „земледѣлци въ едно село, градъ или колиби — съставляватъ една само селска или градска дружба...“, не се признаватъ дружбитѣ въ с. Мършовица за родовни и е желателно сетенитѣ отъ това село да съставатъ само една дружба.

Въ с. Г. Конаре — Овчехѣлска околия, е съставена землед. дружба, съ слѣдующий съставъ: прѣдседателъ Никола Кръстевъ, подпрѣдседателъ Петко Петровъ, касиеръ-дѣловодителъ А. Антоновъ и двама свѣтници Величко Димовъ и Кръстю Никовъ.

П О Щ А.

Христо Пеневъ, с. Катунца — Котленско. Въ отговоръ на въпроситѣ Ви, редакцията Ви отговори, испратенитѣ 6 лева за миналата година сж получени, сжмо и други 2 лева за тая година сж получени. Вѣстника Ви е спрѣвъ, като неплатившъ абонатъ, испратете останалитѣ 4 лева. Ще Ви се испратятъ излѣзлитѣ до сега броеве и ще продължава да Ви се испраща за напредъ вѣстника редовно.

Земледѣлската дружба въ с. Гор. Богрово — Ново Селека околия. Вѣстника струва 6 лева годишно, за половинъ година 3 лева. Протокола за съставянieto на дружба Ви ще се напечата като му дойде редѣтъ.

М. Йотовъ учителъ с. Бутанъ Орѣховско. Испратихме Ви 11 брѣй въ който е напечатанъ съюзний уставъ и исканията на земледѣлския съюзъ. Вѣстника струва 6 л. годишно, за половина година 3 лева. Миналата година сигуръ не Ви е прѣдаванъ отъ кмета или отъ селската поща.

АКЦИОНЕРНА БАНКА „НАПРѣДЪКЪ“ Плъвенъ.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 1295

I.

Обявява се на Г-да акционеритѣ, че III вносъ на акциитѣ, по 12 зл. лева, съгласно чл 7 отъ устава, Банката ще събира до 1-ий Май н. г. безъ лихва и отъ 1 ий

Май до 1 Юлий н. г. съ 8 0/0 годишна лихва.

Исплащанието ще става въ Банковата контора

Умоляватъ се Г-да акционеритѣ, при заплащанието вноса да сж прѣдставляватъ III купонъ на акциитѣ, за да имъ се прихваща стойността му — 7 зл. лева, за вносъ.

Приканватъ се Г-да акционеритѣ за послѣденъ пѣтъ, които не сж исплатели I или II вносъ на акциитѣ си да исплатятъ тоя найкъсно до 1 Юлий 1901 г. иначе съгласно чл 9 отъ устава акциитѣ имъ ще бждѣтъ продадени на публиченъ търгъ.

Отъ Банката,

ОБЯВЛЕНИЯ ОТЪ СЖДЕВНИТѢ ПРИСТАВИ.

№ 2562

Извѣстявамъ, че 31 дѣвъ отъ дѣмѣтъ на послѣдното двукратно публикуване настоящето въ в. „Землед. Защита“ ще се продаватъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плъвенъ слѣдующитѣ недвижими имоти находящи се въ Славовимското землеще, а именно:

- 1) Мѣсто за кжца отъ 1 1/2, декара въ с. Славовица „Горията Махала“ оцѣн. 15 л.;
- 2) Градина „Долинѣтѣ Востани“ 2 ара оцѣн. 60 ст.;
- 3) Ливада „Влашки Бродъ“ 4 декара оцѣн. 16 лева;
- 4) Бранище „Планишето“ 3 декара оцѣн. 15 л.;
- 5) Сирадника „при дълбоко усео“ 10 декара оцѣн. 20 л.;
- 6) Сирадника „Копривитѣ“ 5 декара оцѣн. 10 л.;
- 7) Нива „Симистанъ“ 7 дек. 3 ара оцѣн. 22 л.;
- 8) Нива „Хрепя“ 11 декара 7 ара оцѣн. 35 лева.

Горнитѣ имоти принадлежатъ на Кр. до Няголевъ съ с. Славовица не сж заложени продаватъ се по възисканieto на Евстатий Славовски Сне отъ Плъвенъ за 250 л. лихвитѣ и равноститѣ по испълн. листъ № 2856 на П Плъвенский Мировой Сждия.

Наддаването ще почне отъ първоначалната цѣнка.

Разглежданieto книжата и наддаването може да става всѣки присѣдѣственъ дѣвъ въ канцеларията ми.

гр. Плъвенъ, 7 Мартъ 1901 г.

Дѣло № 286 / 95 год.

Сжтебнитѣ Приставъ: И. Я Цокоевъ.

№ 2569

Подписаний Петръ Георгиевъ Сждеб. приставъ при Плъвенский окр. сждъ на II участѣкъ на основание испълнителний листъ № 3649 отъ 28 Май 1899 г. издаденъ отъ Плъвенский окр. сждъ въ полза на Банка „Напрѣдкъ“ сръбу Ангелъ Ивановъ и Матей Иовковъ отъ с. Върбица за искъ 1765 л. 92 ст. засждо съ лихвитѣ имъ по 10% годишно отъ 28-й Май 1899 г. до испълчанието ѝ 7 л. 40 ст. сждебни и по водение на дѣлото равности и съгласно чл. чл. 914, 937 отъ Гражданското Сждопроизводство съ настоящето си обявявамъ на почитаемата публика, че на 16 Январий 9 часа сургивѣта, т. г. ще продавамъ на публиченъ търгъ съ явно наддавание въ канцеларията на с. Върбица слѣдующия дѣжничковъ движимъ имоти, а именно:

- 1) 60 гила кукурузъ на върно или 120 на кочани въ дѣжничковия хамбаръ, оцѣнено едноото кико по 9 лева всичко 590 л.;
- 2) Една вялка употребявана година оцѣнена за 15 лева;
- 3) Една каруца съ жельвизи ости употребявана здрава оцѣн. 80 л.;
- 4) Два черни коня впрегатни единия слѣвъ оцѣн. двата за 50 лева;
- 5) Два чивта впрегатни волове по на 7—8 год. сиви оцѣн. двата за 200 лева;
- 6) Единъ бакрешъ казанъ за варение ракия съ кашака, лулитѣ и кацата съдържащъ около 8 ведра оцѣненъ 120 лева.

Имота на Матей Иовковъ

- 1) Около 40 кила кукурузъ или 80 на кочани въ дѣжничковия хамбаръ оцѣнено едноото кило по 9 лева всичко 360 лева;
- 2) Едничъ чифтъ биволи косъмъ черъ по на 9—10 години, единия съ кжса ошашка оцѣнени за 150 лева.

Наддаването ще почне отъ първоначалната цѣна.

Конто Г. Г. желаятъ да купятъ горния имотъ могатъ да се явяватъ на мѣсто-продаването да наддаватъ гдѣто ще имъ се допусне да прѣгледѣжатъ, всичкитѣ книжа относна сж по продаята.

гр. Плъвенъ 5/IV 1901 год.

Дѣло № 745 отъ 1899 год.

Сжд. Приставъ: П. Георгиевъ.

Отговоренъ редакторъ Я. Ст. Забуновъ